

PKN Kerk Wildervank

- **Onderhoud 2024-2025**
- Mede mogelijk door;
- Rijks SIM-subsidie
- Provinciale GRRG-subsidie

Wat wordt gedaan met de SIM-subsidie?

- In hoofdzaak onderhoud voegwerk toren met bijkomende werkzaamheden, zoals verwijderen pleisterwerk binnenzijde buitenmuur.
- Dit omdat er teveel vocht in de buitenmuur zit. Dit kun je zien door de witte zoutvlekken op de muur.
- Ook zijn enkele balklagen van de vloeren in de toren hersteld.
- Onderhoud buitenschilderwerk wordt in 2025 uitgevoerd.

-
- Het pleisterwerk is inmiddels verwijderd. De muur lijkt goed op te drogen.
 - We moeten minstens 1 jaar geduld hebben om het effect te zien.
 - Het vervangen van het voegwerk westgevel wordt daarom waarschijnlijk pas in 2027 uitgevoerd.

Wat wordt gedaan met de GRRG-subsidie?

- In hoofdzaak worden aan de west- en noordzijde de grote kerkvensters met het glas-in-lood hersteld.
- Aan de binnenzijde worden bij deze vensters het pleisterwerk en het sauswerk hersteld.
- Voor de verduurzaming van de kerk worden bij deze beide vensters nieuwe voorzetramen geplaatst.

Er is inmiddels gestart met de werkzaamheden.

Onder de strenge edoch rechtvaardige toezicht van **Flip en Gerry**.

- In eerste instantie zijn de steigers aan de binnen- en buitenzijde geplaatst.
- Vervolgens zijn de voorzetramen verwijderd en is het glas-in-lood uit de vensters gehaald.
- De glazeniers Irma & Rens renoveren de panelen in hun atelier in Stad.

- Nu de voorzetbeglazing en het glas-in-lood zijn verwijderd, is duidelijk zichtbaar wat de schade aan het metselwerk is.
- De schade is veroorzaakt door roest op de brugstaven van het glas-in-lood in combinatie met een te harde metsel- en voegmortel.
- De scheuren worden door Henk en collega's eerste geïnjecteerd met een minerale mortel zodat er weer wat meer stevigheid in het metselwerk zit.

- Met name bij de roos, het ronde bovenste deel van het venster, is het metselwerk echt slecht.
- Tijdens het uitnemen van het glas-in-lood viel er al een deel uit.

- De oude metalen brugstaven, mede waardoor alle schade is ontstaan, zijn allemaal verwijderd.
- En vervangen door nieuwe messing brugstaven.
- De brugstaven zijn er voor om de glas-in-lood panelen aan op te hangen.

- Ook in het roos zijn de brugstaven herplaatst.
- Voor de extra ondersteuning van het slechte metselwerk is eerst een hulpconstructie geplaatst.

- Ondertussen, ver weg in Stad, zijn Irma en Rens ook lekker bezig.
- Alle glas-in-lood panelen worden helemaal nagetekend. De plaats van elke ruitje wordt precies vast gelegd.
- Want de panelen worden 1-op-1 weer in elkaar gezet.
- Het grootste gebrek bij het glas-in-lood was de veroudering van het lood.

- Aangekomen in het atelier wordt eerst al het oude lood verwijderd.
- Wat overblijft is dan een verzameling stukjes gekleurd glas.
- Gescheurde ruitjes worden waar nodig vernieuwd.
- En er wordt weer nieuw lood aangebracht, het zgn. Verloeden.
- Als Henk klaar is met het metselwerk worden de gerestaureerde glas-in-lood panelen door Irma en Rens herplaatst.

- Ondertussen is de zolder ook veiliger bereikbaar gemaakt. Er zijn nieuwe loopplanken met een leuning geplaatst.
- Flip zorgt nog voor extra verlichting.

Planning

- Het west venster, waar we nu mee bezig zijn, moet voor de kerstdagen klaar zijn.
- In januari 2025 starten we met het noord venster.
- IJs en weder dienende zijn we voor de bouwvak 2025 klaar.

13 04

- Zoals jullie kunnen zien wordt er door het bouwteam hard gewerkt.
- Bouwservice Boonstra doet het metsel- en voegwerk.
- Ballast & Bonekamp zijn de glazeniers.
- Oudman is verantwoordelijk voor het pleisterwerk.
- Sips is de schilder.
- Dries Zinkwerk doet het onderhoud aan het zink- en lood.
- Bouwbedrijf Schreuder timmert waar nodig.
- Koerts zorgt dat het dak weer topfit wordt.
- De Monumentenwacht Groningen ondersteund Flip en Gerry bij de werkzaamheden.

